DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.
Voor den geheelen jaargang voor Soerabaya ƒ 15.—
Idem franco per post. „ 17.—
Voor den eersten halven jaargang voor „ „ 7.50
Idem franco per post. „ 9.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 16 NOVEMBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.
De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 92. VERANTWOORDELIJKE UITGEVERS E. FUHRI & CO, TE SOERABAYA. 1857.

Bij dit nummer behoort een bijvoegsel.

De Lombardhuizen op Java.

In het in vele opzigten belangrijk algemeen overzigt over het thans nog in werking zijnde stelsel van cultures, zamengesteld door den Commissaris Generaal VAN DEN BOSCH, gedagteekend 24 Januarij 1834, komt, waar die staatsman spreekt van het destijds bestaande gebrek aan geschikte ondernemers voor de verschillende takken van landbouw, de volgende merkwaardige zinsnede voor: „Hetgeen thans voornamelijk ontbreekt," wordt gezegd, „zijn geschikte ondernemers, die, bij de vereischte kundigheden, het karakter bezitten om den Javaan op eene menschlievende, zelfs voorkomende wijze te behandelen. *Geene andere moeten worden geduld.* Het geluk en de tevredenheid van den Javaan moet steeds de eerste zorg zijn van het Gouvernement. Hij heeft daarop ten volle aanspraak, zoowel uithoofde van zijn welwillend karakter, als uithoofde van zijn kinderlijk verstand, dat zoo ligt aanleiding geeft om zijne eenvoudigheid te misbruiken."

Ziedaar inderdaad schoone stelregelen, den staatsman waardig, aan wien Java veel goeds te danken heeft, en aan wien, welke nadeelen ook zijn stelsel in latere jaren moge berokkend hebben, nimmer kan geweten worden, dat iets aanvankelijk in strekking en toepassing voortreffelijks en heilzaams, toch wel eens tijdperken gehad heeft, waarin andere inzigten dan die van den ontwerper, het tot eene geessel gemaakt hebben voor datzelfde volk, dat daaruit niets dan voordeel had behooren te trekken.

En zijn nu de door den overledenen staatsman voorgestane stelregelen aanprijzenswaardig ten opzigte van het cultuurstelsel, zij zijn het des te meer wanneer men, die in ruimen zin opvattende, ook toepast op het stelsel der pachten.

Wij erkennen gaarne dat het bestuur van den laatst afgetreden landvoogd, ook in dat opzigt, de bewijzen heeft gegeven dat de Regering niet sluimerde waar sprake was van het te keer gaan van ingeslopene grove misbruiken, en al was ook onder dat bestuur niets anders goeds tot stand gebragt dan DE AFSCHAFFING DER BAZAARPACHTEN, zoo zoude toch door deze daad alléén den naam van DUYMAER VAN TWIST bij de bevolking dezer landen in dankbare herinnering blijven.

Maar er bestaan nog andere pachten, die de oorzaken zijn van even groote misbruiken, welke de aandacht der Regering voorzeker reeds hebben getrokken, althans die eene spoedige voorziening wenschelijk, ja, noodzakelijk maken.

Wij hebben hier de pacht der *Lombardhuizen* op het oog.

Niet zonder leedgevoel namen wij kennis van een, in eene der meestgelezene Engelsch-Indische dagbladen voorkomend vertoog over deze aangelegenheid, hetwelk, volgens deszelfs dagteekening, van deze plaats afkomstig is. Wij betreuren het dat de schrijver, waarschijnlijk zich niet willende onderwerpen aan de bestaande wetsbepaling betrekkelijk de bekendstelling van zijnen naam, er toe is overgegaan om zijne gedachten over dit onderwerp in een vreemd dagblad bloot te leggen; het ware onzes inziens eigenaardiger geweest indien hij daartoe de Nederduitsche taal en, zoo hij, om welke reden dan ook de openbaarmaking in een Nederlandsch Indisch blad niet verkiesselijk vond, een Nederlandsch dagblad gebezigd had.

Zijne redeneringen komen kortelijk hierop neder.

Door de geheele beschaafde wereld bestaan inrigtingen van liefdadigen aard, ten doel hebbende om de mingegoede klasse bij een tijdelijk geldgebrek, de gelegenheid te verschaffen in dat gebrek te gemoet te komen, tegen betaling van eene zekere rente en tegen het stellen van de noodige zekerheid door middel van pand.

Het regt om die inrigtingen op Java te exploiteren wordt jaarlijks van Regeringswege verpacht, en sedert onheugelijke jaren is die pacht in handen van chinezen. Dit volk, hetwelk wegens deszelfs schadelijken invloed op de welvaart van den Javaan, steeds zooveel mogelijk uit de binnenlanden der kolonie behoort te worden geweerd, moet daar in deszelfs nadeeligste bestanddeelen, uit hoofde van door deze en andere pachten verkregene regten, nog worden toegelaten, en maakt van die regten een schromelijk misbruik, door, zonder inachtneming van den bij de pacht-voorwaarden gestelden rentetaks, welke buitendien zoo hoog is gesteld, dat eene toevlugt tot andere geldschieters altijd meer verkiesselijk zoude zijn, van den geldleener zoodanig hooge rente te vorderen, dat het eene zeldzaamheid is wanneer het verpande goed in handen van den eigenaar terugkeert, en alzoo eene dadelijke verkoop van het verpande goed niet voor hem de voorkeur zoude hebben verdiend.

Door verkregene regten van den pachter is iedere overeenkomst, de waarde van honderd gulden niet overtreffende, die de geldnemer, op voor hem voordeeliger voorwaarden met anderen zoude kunnen sluiten, voor de wet strafbaar, en heeft de onmiddelijke verbeurdverklaring van het verpande voorwerp ten gevolge.

Een behoorlijk toezigt over de pacht der Lombardhuizen is hoogst moeijelijk, ja, schier onmogelijk, vermits geene wetsbepaling den chineschen pachter verbiedt, om zijne zoogenaamde lombardbriefjes in de chinesche taal aftegeven, of zijne pachtboeken in die taal te houden.

De schrijver geeft ten slotte te kennen, dat, indien de Regering wenschte, ten aanzien der *Lombardhuizen*, ingeslopene misbruiken uit te roeijen, en die instellingen, als bestemd tot eene wezenlijke toevlugt voor de minvermogenden, aan dat doel te doen beantwoorden, en niet te doen ontaarden in door de wet beschermde woekerhoelen, als eene eerste stap op den weg der verbetering, den chineschen pachters zoude behooren te worden gelast om hunne lombardbriefjes in de maleidsche taal aftegeven en hunne boeken in die taal te houden, ten einde een streng toezigt op hunne handelingen mogelijk te maken.

Voorts, dat het monopolie der Lombardhuizen ten opzigte van pandovereenkomsten beneden de waarde van honderd guldens, zoude behooren te worden opgeheven, en het den inlander alzoo zoude worden vrijgelaten om gelden op pand te leenen, waar hij

---

EERSTE PROEVEN VAN EEN NIEUW NEDERLANDSCH ZAAKWOORDENBOEK.

(*Vervolg en slot.*)

NATUUR. Eene schoone en edele vrouw: zoo schoon en zoo edel, dat er meer zijn, die haar bewonderen, dan die haar beminnen; meer, die haar beminnen, dan die haar volgen.

NAVOLGERS. De schaduw van een' olifant: eene mug heeft er geene. Ongelukkig geeft de schaduw wel den snuit, maar niet het vernuft getrouw weder.

NIEUWJAAR. Een kind in de wieg, een roos in den knop; eene doos van Pandora, op welker deksel bloemenkransen geteekend staan.

NIJD. Een vergiftige slang; — met dit onderscheid, dat men haar de gifttanden niet kan uitbreken, en dat zij ook zich zelve bijt.

OFFICIEEL. Noemt men hetgene uit krachte eener erkende magt geschiedt.

Het *Officieel gedeelte* van een dagblad kan dus alleen de besluiten enz. der erkende magt bevatten, en geenszins bijzondere beschouwingen, zelfs niet die der Redactie van eenig blad.

OMWENTELING. Een zware ijsgang, die een land van den winter in de lente brengt; — of een lavastroom, die eerst na jaar en dag vruchtbare dreven draagt, terwel menig Herkulaneum en Pompeji er reddeloos onder bedolven ligt.

ONGELUKKEN. Steenen op den levensweg. Zijn het kleine kiezelsteentjes, dan hebben zij de uitwerking van stuifzand: zij verblinden ons en maken ons knorrig; — zijn zij grooter dan stooten wij er den voet kreupel aan, of dragen ze met moeite voort; — en zijn ze nog grooter, dan worden het rotsblokken, waar wij angstig onder door loopen, of die neder storten en ons verpletten.

OPENHARTIGHEID. Eene eigenschap, die zeer geroemd wordt maar niet altijd roemenswaard is. Want 1° heeft het hart twee kamers; nu staat bij sommigen de voorste kamer wijd open, omdat in de achterste alles van waarde geborgen, en deze goed gesloten, ja zelfs de deur achter behangsel of schilderij verborgen is. En 2° is sommiger hart zóó open, dat de deur nooit goed meer kan gesloten worden, om vriendschap of liefde, geheimen of weldaden, edele gevoelens of godsdientige beginselen te bewaren.

OUDEJAAR. Een goede kennis, van wien men nog eens harteijk afscheid neemt, opdat hij het kwaad, dat wij hem gedaan hebben, maar niet klappen zou.

DE OVERLEVERING. Een jongen, die zijn examen doet, en even onbeschaamd als vergeetachtig, toch op alle vragen antwoordt, omdat de ondervinding hem heeft geleerd, dat de brusque, onverschrokken schijn van te weten al ligt, zelfs bij anders bevoegde beoordeelaars, voor ware en grondige wetenschap doorgaat. Terwijl zoo de overlevering ons verzekert, dat zij alles weet, zelfs wat zij noch iemand weten kan, zijn duizenden nog altijd dwaas genoeg, om haar te gelooven.

POLÉMIEK. Twistgeschrijf is van tweederlei aard. Of *nuttig*, of voor den lezer *vervelend.* Gevoerd over onderwerpen van algemeen belang, is zij nuttig, omdat zij wrijving van gedachten doet ontstaan, waaruit veelal iets waarlijk goeds voortspruit. Wordt zij echter gevoerd over onderwerper, zonder belang voor het algemeen, of door ongeroepen inmenging, dan ontaardt zij veelal in personaliteit, en de twistschrijvers verlagen zich langzamerhand tot de rol van potsenmakers bij eene kermisvertooning: het publiek vermaakt er zich een oogenblik mede, maar keert er zich spoedig onvoldaan van af. Twistgeschrijf in den laatsten zin is in vele gevallen het gevolg van broodnijd, of wordt wel eens gevoerd om zucht tot tegengeschrijf aan te wakkeren. Hij, die zich aan het vuur van de laatstbedoelde polémiek wil warmen en daartoe van zijne zijde brandstoffen van onwaarheid en minachting heeft aangevoerd, zal zich het eerste teleurgesteld vinden, wanneer van de andere zijde hoegenaamd geene brandstof wordt aangebragt. Zijn vuur gaat dan van zelf uit.

RECENSENT. Een vleeschvlieg, die door zijn instinkt naar de rotte stukken gedreven wordt. — Verder een man, die doorgaans wel in de noodzakelijkheid is, zijnen naam te verzwijgen, omdat de schrijver den zijnen noemt.

REGT. Is tweeërlei: òf eigenlijk regt, òf wettig onregt.

ROMANS. Sterke drank, waar tegen nog geen Afschaffings-genootschap is opgerigt. Hij wordt uit de granen der geschiedenis en der menschenkennis gestookt, en is daardoor meer prikkelend dan voedzaam. *Afschaffing* zou ook hier eigenlijk even onnoodig zijn, als zij onmogelijk is, — indien maar altijd *matigheid* mogelijk ware! — Bovendien, ook gezondheids-elixer wordt van sterken drank gemaakt; zoo kunnen misschien ook de romans niet meer gemist worden in de groote apotheek der menschheid.

SATIRE. Wordt veel gelezen en weinig geprezen; allerminst door hen, die er uit leeren of zouden kunnen leeren.

SCHOOLMEESTER. De meester der school, vooral zoo hij meester is over zich zelven.

SCHRIJVEN. Onze eeuw is die der boeken. De tijd schemert reeds, dat ook de boeren boeken schrijven, en schooljongens redigeren en recenseren zullen. Er wordt evenwel niet zoo veel gelezen, omdat er veel geschreven wordt, maar omgekeerd: het is de vaste wet der zamenleving, dat de productie vermeerdert met de aanvraag en behoefte.

SLAAP. Het natuurlijkste en toch zonderlingste in ons leven; — het begin, midden en einde daarvan. De slaap verbroedert ons met het gedierte des velds, en schijnt toch somwijlen de Jakobsladder op te rigten, die ons met de engelen Gods verbindt. Overigens kent reeds de bijbel vele soorten: den slaap der *onschuld*, van ADAM; — der

die het goedkoopste zoude kunnen bekomen.

In het bedoelde artikel komen daadzaken voor, welke wij ons onthouden te vermelden, omdat wij, den schrijver niet kennende, ook niet voor de waarheid daarvan kunnen instaan; maar omtrent het hoofddoel stemmen wij volgaarne met hem in. De pacht der Lombardhuizen, zoolang die in handen der Chinezen moet blijven, heeft een streng toezigt noodig, want er hebben misbruiken plaats, die in strijd zijn met het welzijn der inlandsche bevolking, en als eene eerste stap ter wering van die misbruiken komt ook ons de aan de pachters op teleggen verpligting, om zich in alle geschriften de pacht betreffende te bedienen van eene taal verstaanbaar voor degenen, die met het toezigt over hunne handelingen zijn belast, als zeer doelmatig voor.

Aan afschaffing van het monopolie ten opzigte van pandovereenkomsten beneden de waarde van honderd gulden, kan natuurlijker wijze nimmers gedacht wor den zoolang de Staat, door middel van verpachting van de Lombardhuizen, voordeel wenscht te trekken.

Onzes inziens zoude echter het voordeel der Regering met dat der bevolking in betere overeenstemming worden gebragt, door, even als de Bazaarpacht is afgeschaft en vervangen door eene belasting op het bedrijf, ook de Lombardpacht afteschaffen en te vervangen door eene belasting op de Lombard- of pandjeshuizen. Het is waarschijnlijk dat dusdanige belasting beneden de opbrengsten der pacht zoude blijven, en dit zoude strekken tot eenig nadeel van 's Lands kas; maar het is daarentegen zeker dat door onderlinge mededinging der houders van Lombardhuizen de rentetaks aanmerkelijk zoude dalen, en alle knevelarij den bodem zoude worden ingeslagen, hetgene ongetwijfeld hoogst gunstig zoude terugwerken op de welvaart van den inlander, die even als in de tijden van den Commissaris Generaal VAN DEN BOSCH, de aandacht en belangstelling der Regering dubbel waardig is.

Namens de redactie,
E. FUHRI.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT
van den 11den *November* 1857, N°. 90.

Militair Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den majoor der infanterie F. van Ketwich.

Marine Departement.

BENOEMD:

Tot havenmeester te Soerabaija, de havenmeester te Makasser D. A. J. B. de Graaff.

(*Voor het land.*) De Resident van Soerabaya maakt bij deze bekend, dat op Woensdag den 15den dezer, des morgens ten 9 ure, ten zijnen bureele eene openbare uitbesteding zal worden gehouden, voor de levering van eene kruisboot.

De voorwaarden dezer uitbesteding benevens de ter zake betrekkelijke teekeningen, liggen dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, ter inzage van belanghebbenden ten bureele voornoemd.

Gegadigden worden verzocht, hunne inschrijvings billetten vóór of uiterlijk op den dag der uitbesteding in te zenden en wijders daarbij in persoon dan wel bij gemagtigde tegenwoordig te zijn.

SOERABAYA, 11 *November* 1857.
De Resident,
Bij verhindering,
De Assistent Resident
(11) MODDERMAN.

(*Voor het land.*) De ondergeteekende verwittigt den belanghebbende, dat in de Rivier nabij de dessa Semamfiris opgevischt een balk, lang $13\frac{1}{2}$, breed 1, en dik $1\frac{1}{2}$ duim.

De eigenaar gelieve zich te vervoegen tot
SOERABAYA, *Den Assistent Resident voor de Policie*,
12 *November* 1857. (12) SWERVER.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 17den November.

Voor de toko van den heer D. D. van Boeckholtz, in de Chinesche kamp.

Op Woensdag den 18den November.

Voor de toko van de heeren R. M. Pereira & Co, op de Kalisosok no. 2.

Op Donderdag den 19den November.

Bij den Pachter der pandjeshuizen Tan Tongliep, in de Chinesche kamp.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN.

Bevallen van een *ZOON* L. O. BOUMEESTER, DUDMAN.

SOERABAYA, *den* 14 *November* 1857.
Eenige kennisgave. (769)

Bevallen van een' *ZOON* W. C. VAN DER MOOLEN, VAN DER NIEPOORT.

PHAETON, (*Probolingo.*) 12 *November* 1857. (770)

STERFGEVAL.

Heden heeft het den Almagtige behaagd een einde te maken aan het lang en smartelijk lijden mijner teergeliefde en diepbetreurde echtgenoot MEDORA BERIA, met wie ik 23 jaren lief en leed gedeeld heb, en haar tot zich te roepen.

Zij stierf kalm en met een vast vertrouwen op de vergeving harer zonden, door het geloof aan haren verlosser *Jezus Christus.*

SOERABAYA, Y. J. KINGDOM.
11 *November* 1857. (757)

VENDUTIE

Op Woensdag den 18den November 1857,

VOOR DE TOKO VAN PEREIRA & CO.

Van gemaakte **Heeren Hemden, Kinder Hoeden, Barege Shawls, Bayadère** en **Organdie Japonnen,** fijne **Jacconets** geschikt voor **Japonnen, zwarte Zijden Dassen, Polka Hoeden, Lampen Kousen, Kamer Stolpen, Moderateur Lampen, Messen** in stellen, **Likeur Zetjes, Porceleinen Borden** per douzijn met **Vergulde randen,** Eng. **Zeep** in kistjes, **Revolvers** en **Jagt Geweren,** Eng. **Wagen** en **Bendy Tuigen, enz. enz.**

(747) PEREIRA & CO.

Op de vendutie van Woensdag den 18den November dezer, zullen verkocht worden.

2 WELLUIDENDE PIANO'S uit de Fabriek van F. TEICHMANN te *Brussel.*

Een partij TAFEL- en HANGLAMPEN benevens eenige MEUBELS, enz., enz.

(749) **PEREIRA & CO.**

Op de vendutie van Woensdag den 18den November dezer, zullen mede worden verkocht:

104 Fraaije SCHILDERIJEN, min of meer beschadigd.
90 Douzijn COGNAC.
90 Vaatjes HARING.
100 Kelders GENEVER van zeer goede kwaliteit.
2 Kisten KOEKEN in blik.

(748) **PEREIRA & CO.**

Op de vendutie van Woensdag den 18den dezer, zullen door de ondergeteekenden nog worden verkocht.

Eene partij MEEL in ½ vaten.
" " PROPATRIA PAPIER.
" " METALEN THEE en KOFFIJ STELLEN.
" " SPEELKAARTEN, NAALDEN, enz., enz.

(754) PEREIRA & CO.

VENDUTIE

Op Zaturdag den 21sten November 1857.

Voor de woning van mevrouw de weduwe J. P. DON te Modjokerto, van MEUBELAIRE GOEDEREN, etc. (760)

Op den 1sten December 1857, 's morgens om 9 ure zal door den Administrateur van het garnizoen te *Banjoewangie* eene heruitbesteding worden gehouden voor de levering van vivres voor het garnizoen aldaar voor het jaar 1858, waarvan de voorwaarden zijn opgenomen in de *Java Courant* van *den 24sten Junij jl.* N°. 50.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen op het bureau van den ondergeteekende en bij den Administrateur van het garnizoen te *Banjoewangie.*

SOURABAYA, *De onder-Intendant 2de kl. in de*
9 *November* 1857. *3de Militaire afdeeling op Java*,
(745) Hk. VEMER.

VENDUTIE

Den derden December aanstaande, zal voor het woonhuis des ondergeteekenden, door tusschenkomst van het vendu-kantoor alhier, wegens vertrek, worden verkocht, een ERF met het daarop staande steenen met pannen gedekt WOONHUIS en bijgebouwen, gelegen te *Kedirie*, naast het Residentie huis, bij de verponding geregistreerd onder nummero 98, inmiddels uit de hand te koop, voorts MEUBELAIR, DRANKEN, etc.

(736) S. M. POLAK.

De voorgestelde publieke verkoopingen der HUIZEN van de Erfgenamen C. ROSKMEIER zijn tot nader uitgesteld. (740)

VERTREK VAN SCHEPEN.

Met het Nederlandsche schip **WILLEM DE ZWIJGER,** kapitein VAN DER DRIES, wordt passage naar Nederland aangeboden.— Dit schip is uitmuntend ingerigt voor den overvoer van passagiers en kan ten sterkste aan repatrierende personen worden aanbevolen, zijnde het vertrek bepaald omstreeks medio December.

Nadere informatien zijn te bekomen bij den Gezagvoerder in het *Marine Hotel* en bij
De Agenten
(744) FRASER EATON & CO.

---

zonde, van JONAS; — der *zwakheid*, van de discipelen; — des *geloofs*, van JEZUS in den storm, — en het *ontslapen* in CHRISTUS, tot zalig *ontwaken.*

SPECULATIE. Naar snoek visschen. Die misslaat, is zijn tnig kwijt. 't Is dus niet veilig voor hem, die er maar één heeft.

STEDELINGEN. Worden onderscheiden (zoo als van ouds de groote en kleine Friezen) in kleinsteedsche en grootsteedsche menschen. De eersten zoeken spelden, de laatsten spijkers.

STERVEN. De beste weg om zich bemind te maken: want ieder prijst de dooden, omdat ze niemand meer in den weg zijn.

SYSTEEM. Een gebouw, dat gewoonlijk in proces ligt tusschen den eigenaar en den architekt. De laatste keurt het af en wil het geheel afbreken, om een nieuw op te bouwen; de eerste wil het alleen wat opknappen. Beiden vergeten doorgaans, dat het grootste gebrek eigenlijk in de fundamenten (*het menschelijk verstand)* zit.

DE TIJD. Een stoomwagen voor verliefden, eene diligence voor kooplieden, eene trekschuit voor oude lieden en eene pijnbank voor zieken. Iemand, waarvan de kinderen vragen: „Wanneer zal hij komen?" De mannen: „Waar moet hij heen?" En de grijsaards: „Waar is hij gebleven?"

TIJDSCHRIFT. Eene afgaande koorts voor den redacteur, een werkdoosje voor den schrijver, een *table d'hôte* voor 't publiek; maar voor den uitgever eene melkgevende koe, die, als zij te weinig begint te geven, op nieuw kalven (van redactie, formaat, enz. veranderen) moet.

EENE TON. De woning van DIOGENES, waarin thans niemand meer woont. De tegenwoordige hondsche wijsgeeren doen anders: zij drinken eerst het vat leêg, en maken daarna van de duigen voor zich eene armoedige doodkist.

TOREN. De narrenmuts met bellen, die stad en dorp dragen. Haar gebengel herinnert ons gedurig, dat het menschdom steeds voort wandelt en nooit wijs wordt.

UILEN. Verdeelt men in twee soorten: de *vliegende* treft men bij nacht aan, de *loopende* bij dag.

VERBETERING. Eene noodige kunstbewerking voor alle zaken. Doorgaans echter stelt men die lang uit, om den finale afrekening te houden, voor het gemak. Zoo is, bij voorbeeld, een bankroet gemakkelijker, dan eene geregelde betaling van schulden; en menig luije bedelaar zou liever eens op een jaar met levensgevaar willen vervellen, dan zich dagelijks wasschen.

VERTALERS. Menschen, die uitgezochte *vloeijende* of ook wel *drooge* waar van het eene vat in het andere overstorten: en die bij het stuk en niet naar het werk betaald worden, al gieten zij ook franschen *honig met azijn* in een' Hollandschen koperen ketel, Duitsche dunne en troebele *soep* in een mandje, en Engelsche *peperkorrels* op een wijde zeef.

VERVELING. Een blinddoek voor oogen, die gewoon zijn te zien, en een band om de leden, geschikt om zich te bewegen. Maar de doek hindert den blinde en de band den lamme niet; — evenmin verveelt zich de Negerslaaf of idioot.

VIJANDEN. Een harde en leelijke spiegel, om onze gebreken te zien. Wij zouden dien, hoe nuttig hij ook zijn kan, niet koopen, als hij ons niet werd present gedaan.

VOLKSGUNST. Ebbe en vloed. Met *nieuwe* en *volle* maan springvloed.

OUDE VRIJERS. Steenen des aanstoots voor jonge meisjes; krachtige magneten voor eerbare weeuwtjes; blijde vooruitzigten voor erfgrage neven en nichten.

VROUW. De bloem van het menschelijke leven: moeijelijk om aan te kweeken; kostbaar om te onderhouden; door fijne stekels omgeven, als zij bloeit; te min geacht, wanneer zij is uitgebloeid.

VRUCHTEN. Dingen, die heerlijk smaken, tot men ze vrij plukken mag; alleen de vruchten van wijsheid en deugd uitgezonderd: die smaken altijd goed.

WAARHEID. Een zekere soort van vuur, die in deze koude wereld best met eene tang wordt aangevat. De tang heet *voorzigtigheid.* — Of wel de gouden munt, die het meest wordt besnoeid en nagemaakt. En de ondervinding heeft geleerd, dat valsche munters nog gemakkelijker te vervolgen en te straffen zijn, dan geldsnoeijers.

WEG. Het eenige woord, dat in drie letters de drie tijden uitdrukt. Het verledene is *weg.* Het tegenwoordige is een *weg*, en de toekomst nog verre *weg.*

DE WERELD. Wordt kleiner voor ons, naar mate hart en geest grooter worden. Van daar, dat bekrompen menschen zoo veel te zien en te spreken, te wenschen en te betreuren hebben.

WETENSCHAP. Soms een engel, soms een paauw, ook wel eene melkgevende koe, — al naar de man is bij wien zij haren intrek neemt.

WOORDENBOEK. Eene inventaris, die men gewoonlijk het laatst van zijn' eigen' inboedel maakt; de naauwkeurigste wordt gemaakt in een sterfhuis, en het beste woordenboek van eene doode taal.

ZEDELESSEN. Meestal niet anders, dan hagel op een olifant. Het verveelt hem, maar treft hem niet.

ZIEKTEN. Een proces tusschen leven en dood; waarbij, zoo als gewoonlijk, de advocaten het meeste winnen. Indien men er evenwel het *misbruik van de gezondheid* en de *inbeelding van ziekte* kon aftrekken, en bij 't overige wat *geduld* voegen, zou de natuur, zonder recept of rekening, het al ver brengen.

ZIELEN. Dingen, waarbij men de bevolking telt. Te voren deed men dit bij *koppen*, daar men als *axioma* aannam, dat ieder levend mensch een hoofd heeft. Thans schijnt men meer zeker te zijn van de ziel. Slechts de legers telt men niet bij zielen, omdat de soldaat (als soldaat ten minste,) geene ziel heeft, maar alleen het geheele leger of deszelfs opperbevelhebber.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het Nederlandsche schip **STAATSRAAD VAN DER HOUVEN**, gevoerd door kapt. F. HEIJMERIKS.

De doelmatige en luchtige inrigtingen van dit schip bevelen hetzelve voor den overvoer van zoowel familien als enkele personen bijzonder aan en zal hetzelve in het laatst dezer maand tot vertrek van PASOEROEAN gereed zijn.

Nadere informatien bij

De Agenten,

(714) RUYL CRAMER & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het snelzeilend en voor den overvoer van passagiers ruim en comfortabel ingerigt Nederlandsch schip **AEGIDIA en PAULINA**, kapt. VELTMAN, zijnde tevens van eene goede badkamer voorzien.— Het vertrek zal omstreeks het begin der volgende maand van BEZOEKIE direkt plaats vinden.

Nadere informatien te bekomen bij den Gezagvoerder in het *Marine Hotel* en bij

De Agenten,

(743) FRASER EATON & CO.

VRACHT EN PASSAGE NAAR MAKASSAR, BANDA EN AMBON.

Wordt aang-boden, met het extra snelzeilend en zeer fraai ingerigt Clipper brikschip **HENRIETTE**, gezagvoerder H. CHEVALLIER, om in den loop dezer maand te vertrekken.

Gegadigden vervoegen zich bij

De Agenten,

(726) SCHIMMELPENNINCK & CO.

VOOR DEN OVERVOER NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden het Nederlandsche schip **JAN VAN SCHAFFELAAR**, KAPT. L. G. VERBEEK. Deze bodem beveelt zich bijzonder aan door deszelfs vlugge reizen, en aangename inrigtingen en zal tegen het einde dezer maand tot vertrek van hier dan wel van PROBOLINGO gereed zijn.

Voor verdere informatien adressere men zich tot

De Agenten,

(715) RUYL CRAMER & CO

PASSAGE NAAR NEDERLAND

Wordt aangeboden met het snelzeilend Nederl. Fregatschip **ARIJ SCHEFFER.** KAPT J. G. KUNST.

Dit schip expresselijk tot den overvoer van Passagiers ingerigt en uitgerust, voorzien van ruime en luchtige hutten en varende een bekwamen scheeps-doctor tevens accoucheur, is alzoo zoo voor familien als enkele personen zeer aan te bevelen.

Het vertrek zal tegen *medio December* plaats hebben

Nadere informatien bij den Gezagvoerder in het *Marine Hotel* en bij

De Agenten,

(756) J. F. VAN LEEUWEN & CO.

TE KOOP

Een 5 jarig Bruin Sandelhout RIJPAARD, hoog vier voet benevens 1 djatiehouten GADOGANG met pannen gedekt voor twee paarden, zoo goed als nieuw. Te bezigtigen bij den Kastelein van de Militaire Kantine van het fort PRINS HENDRIK. (768)

TE HUUR

EEN HUIS met acht ruime kamers en verdere gemakken, laatst bewoond door den WelEdelgestrengen heer ADMIRAAL, en gelegen in de gang MERGOIJOSSO. Te bevragen bij

(734) L. JOHAN.

Een bekwaam **BOEKBINDER**, vast werk begeerende, vervoege zich tot de ondergeteekenden.

(746) E. FUHRI & CO.

TE HUUR

Met den 1sten December aanstaande, het HUIS thans bewoond door den Heer F. PIETERS. Te bevragen bij van AMERSFOORTH. (761)

ONTVANGEN BIJ VAN DRIESSCHE

PER

Staatsraad van der Houven.

Verschillende soorten KANTOOR LAMPEN met Porceleinen Ballons.
BOLLE LAMPGLAZEN.
Fijn rood LAK, Goedkoop.
Schoon wit en Blauw POSTPAPIER (merk Bath) meer dan 60 soorten van de beste STALEN PENNEN. CARDINAL SNUIF.
HOLLOWAIJ'S PILLEN en ZALF.
Fijn *Zwart* LAKEN, satin de LAINE en TRICOT.
Verscheiden Soorten van ORLEANS, SCHOON SPEELGOED. (762)

PAS ONTVANGEN

Overheerlijke **Ossentongen** in vaatjes, **saucijs de bologne, Ossenhazen, Hammen, Stokvisch,** Puike **Boter, Z. M. Kaas, Banket, suikerwerk, Poederchocolade,** fijne **Likeuren** en **Wijnen** en diverse **Provisien**, zeer goedkoop, bij

Werfstraat, (751) H. MARTENS.

IJS.

De ondergeteekenden de verwacht wordende lading IJS van de Heeren *Berne* en *Schmidt* overgenomen hebbende, verwittigen zij bij deze de ingezetenen van *Soerabaija*, er bij hen gelegenheid zal zijn tot den 15 November aanstaande, om zich dagelijks te abonneren tegen 10 cents per pond zullende na den 15 November e. k. geene abonnementen meer worden aangenomen en het IJS buiten abonnement verkocht worden à 20 cents per pond.

Dadelijk na aankomst der lading, welke binnen weinige dagen hier kan zijn, zal tijd en plaats ter afhaling van het IJS, worden bekend gemaakt.

(733) LEDEBOER & CO.

EENE DRAAIBANK

Met toebehooren. Europeesch maaksel. Te bezigtigen bij

(752) E. FUHRI & CO.

WISSELS OP AMSTERDM.

(518) Bij SCHIMMELPENNINCK & CO.

WISSELS OP NEDERLAND.

(554) Bij RUYL CRAMER & CO.

WISSELS OP AMSTERDAM.

(758) Bij B. J. VAN ECK & CO.

Alkmaarsche GORT in groote flesschen, GROENE en GRAAUWE ERWTEN, WITTE en BRUINE BOONTJES, zeer goedkoop, bij

Werfstraat, (750) H. MARTENS.

BIJ E. FUHRI & CO.

Microscopen, balansen, gewoon en medicinaal gewigt, fraaije staande en **hangklokjes**, loopende acht dagen, **verrekijkers, thermometers, tooverlantaarns, dominospellen, dobbelsteenen, étagère-voorwerpen, groen gordijnlinnen** met **spanhaken** en **katrollen, ivorenlandspotlooden, zilveren potloodhouders,** (765)

233e Ned. Staatsloterij.

Loten in deze thans spelende loterij, zijn verkrijgbaar bij den ondergeteekende, tegen de bekende prijzen van

halve loten . . . . f 50.—
vijfde „ . . . . „ 20.—
tiende „ . . . . „ 10.—

Daar de berigten van de trekkingen der 4e en 5e klassen, waarin de hoogste prijzen, met de volgende mails worden verwacht, gelieven reflecterenden zich ten spoedigste aan te melden.

MARTENS & Co.

N. B. In deze beide klassen moet nog worden uitgeloot:

1 Prijs à f 100 000; 1 à f 50 000; 1 à f 25 000; 1 à f 10 000, benevens de mindere van f 65 — tot en met f 5000 —, ter somme van p. m. f 400,000 en eene premie à f 30,000. (741)

IJS.

De ondergeteekenden maken bij deze bekend, dat zij binnen 5 dagen per het Nederl. schip *NEDERLAND*, zullen ontvangen eene lading IJS, hetwelbij aankomst tegen 10 cents per pond zal verkrijgbaar zijn.

(753) PEREIRA & CO.

Aan belanghebbenden wordt bekend gemaakt, dat alléén des Maandags, des voormiddags ten negen ure, ter audientiezaal van den Raad van Justitie alhier, wordt gevaceerd tot het verlijden der acten van overschrijvingen en raads- schuldkennissen. (759)

SOERABAYA, *De Griffier bij den voorn. Raad,*
12 *November* 1856. **L. G. BOURICIUS.**

POEDER
TEGEN
INSECTEN.

Dit, in het gebergte van Ararat gevonden bloemzaad is een onfeilbaar middel tegen wandluizen, vlooijen, motten, luizen en alle andere schadelijke insecten.

Men legt het in de spleten of scheuren der muren, in de voegen tusschen vloerplanken, beschotten, ledikanten, kasten, doozen, kisten etc; strooit het op alle soorten van kleedingstukken, of wrijft het, met eenig water gemengd, op de harige huid van honden of rundvee ter verdelging van alle soorten van ongedierte.

Als voorbehoedmiddel tegen mijten en wormen is het van groot nut in de volières, menageriën, broeikasten, korenmolens, suikerraffinaderijën etc; en aan boord van schepen, vooral van kustvaarders, is het onmisbaar.

Indien de ruimte waar het poeder moet worden aangewend te beperkt is om het er te kunnen instrooijen, kan men het er ook door een pennetje inblazen. Met wijngeest vermengd is het een goed middel om wonden te betten.

Alle soorten van wollen weefsels worden door dit poeder beveiligd tegen de vernielzucht der motten; en daar waar dit insect zijne verwoestingswerk reeds heeft aangevangen is éene laag van dit poeder genoeg om het geheel te verdrijven.

Ook bij bloemen en planten heeft dit krachtig werkend middel eene heilzame uitwerking.

PRIJS per doosje . . . . f 1.—

Verkrijgbaar bij

(735) E. FUHRI & CO.

De gezamenlijke erfgenamen in den boedel van wijlen JOHANNUS AUGUSTINUS DEZENTJE, overleden te *Ampel* den 7den November 1839, voornemens zijnde onders 's hands te verkoopen de huurregten in de landen.

Lebak en onderhoorigheden.
Kedaren en idem.
Kebonsoo „ idem.
Kaijoemaas „ idem.
en **Wedie** „ idem.

allen gelegen in de Residentie *Sorrakarta*, zoo kan een ieder, die deswege mogt reflecteren, zich tot het bekomen van inlichtingen vervoegen ten kantore van de Heeren DORREPAAL & Co, te *Samarang*, alwaar tevens voor of op den 23sten *December* 1857 het bod dat men zou willen doen, bij besloten brieven kan worden ingezonden, welke brieven op dien dag ten *Tien* ure 's morgens zullen geopend worden, des verkiezende in bijzijn van de bieders, terwijl dezelfde inlichtingen bekomen kunnen worden ten huize van den Heer A. B. DEZENTJE te Lebak.

SAMARANG, G. L. DORREPAAL qq.
13 *November* 8157. (767)

BOEKHANDEL
VAN
E. FUHRI & CO.

Du Moneel. Exposé des applications de l'électricité. 3 vol.
L'Abbé Moigno. Traité de télégraphie électrique. Avec atlas.
J. H. van der Palm. Bijbel voor de jeugd. 3 dln. met platen, In prachtband verguld op snede.
J. F. W. Johnston. De scheikunde in het dagelijksch leven.
Mr. C. A. de Jongh. Burgerlijk wetboek van Nederl. Indië.
Mr. S. J. Cohen. De Indische vraagbaak. (763)

Degenen, welke iets te vorderen of te betalen hebben aan de huisvrouw van FATHOUWER, gelieve daarvan aangifte of betaling te doen, ten huize van de ondergeteekende, binnen den tijd 3 van maanden, gerekend van *den* 11*den November* 1857, zal er na dien tijd niemand iets meer van mijnen Echtgenoot te vorderen hebben.

FATHOUWER.
(755) *Geb. Dijtemeijer.*

NIEUWE
ROTATIE-TOESTELLEN.

(764) Bij E. FUHRI & CO.

HOLLOWAY'S ZALF EN PILLEN.

WONDERBARE GENEZING VAN ZEERE BEENEN.

CORNELIS DE W.. te *Samarang*, leed gedurende acht-en-twintig jaren aan zeere beenen; somtijds zoo erg dat de pijn bijna onlijdelijk was, daar zij geheel met wonden en wild vleesch overdekt waren. Zijne vrienden hadden sedert lang de hoop opgegeven van hem het gebruik zijner ledematen te zien weder krijgen, daar hij in zulk een beklagenswaardigen toestand verkeerde en de doctoren zijne ziekte ongeneeslijk verklaarden. Hij had echter van verschillende zijden gehoord van de weldadige uitwerking in dergelijke gevallen door de HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN, te weeg gebragt en besloot daarmede insgelijks eene proeve te nemen. Na een gebruik van slechts weinige weken, gevoelde hij zich werkelijk beter en toen bij dit twee en eene halve maand had volgehouden, was hij geheel genezen, na 28 jaren lang kreupel te zijn geweest.

Verkrijgbaar à Contant bij E. FUHRI & Co, te Soerabaya, tot ondervolgende prijzen: (711)

DOOZEN PILLEN van *f* 1.— *f* 3.— en *f* 5.—
POTTEN ZALF „ „ 1.— „ 3.— „ „ 5.—

BOGAERTS. *Kaart van Nederl. Indië.*
VAN HINDERSTEIN'S. *Kaart van den Indischen Archipel.*
VAN KOETSVELD. *Groote bijbelkaart.*
VAN DER VELDE. *Kaart van Java.*
Wereldkaart van de Handelmaatschappij.
VAN WIJK. *Kaarten van alle landen.*
Allen geplakt op linnen en van rollen voorzien.
(766) E. FUHRI & CO.

SOERABAYA, den 16den November 1857.

Wij vernemen dat op laatstleden Zaturdag de gebouwen van het gewezene *fort Erfprins*, zijn verkocht voor *f* 5015.

— De verkoop der gekapte koperen duiten ten beloope van 250,000 ponden heeft heden morgen *f* 56 per picol opgebragt. Het verschil in prijs tuschen deze en de vorige veiling, die *f* 72 per picol opleverde, moet gezocht worden in de minder te koop aangeboden hoeveelheid, die alstoen slechts 100,000 ponden bedroeg.

CHERIBON. — In den namiddag van den 23sten October zijn in de kampong Blaoeran en Kragan Kidool 69 huizen van bamboe, met atap gedekt, afgebrand; de schade wordt geschat op p. m. *f* 5,229.

De brand wordt aan moedwil toegeschreven.

BANKA. — Gedurende de maand October hebben in de wateren van Banka verscheidene zeedieverijen plaats gehad. Eenige daarvan werden zelfs met zekere stoutheid gepleegd en uitgestrekt tot het ontvreemden van voorwerpen van een wrak, dat door eene kruisboot bewaakt werd.

In eene pondok te Tandjong Batoe, district Soegieliat werden twee chinesche visschers plotseling door tien personen overvallen. Een der visschers werd door een steek in den borst gedood, de andere zwaar gewond.

De aanvallers maakten zich meester van de in de pondok aanwezige rijst en van eenig vischtuig.

Ook in de nabijheid der rivier Kaijoeara zijn 14 chinesche visschers aangevallen, door twee praauwen, ieder bemand met 15 koppen. Twee der aangevallenen werden gewond, waarvan de eene kort daarna overleed.

De overigen vlugtten met achterlating van levensmiddelen en eenig huisraad, hetwelk buit gemaakt werd.

Later hebben deze roovers zich vertoond aan de monding der rivier Rangouw, waar zij eenige, den batin van Rangouw toebehoorende goederen hebben geroofd.

(*Java Cour.*)

BRITSCH INDIE.

Het volgende is een uittreksel uit onderscheidene brieven van Delhi, omtrent hetgene ons als belangrijk voorkwam. De datums loopen van 14 tot 21 September.

— Op den 14den werd de stad bestormd en het gedeelte de rivier tot aan de Cabul-poort viel in den ochtend reeds in onze handen. — Te drie ure des ochtends waren de troepen reeds onder de wapenen en met het aanbreken van den dag begon de aanval. — Omstreeks tien ure des voormiddags was de staf reeds in de stad, en hoewel de colonnes slechts langzaam vorderden, ging toch alles geregeld vooruit. De inwoners der stad kwamen in het kampement genade smeeken, en bescherming van de Engelschen vragen, terwijl zij alle deelname aan den opstand ontkenden, en betuigden dat zij in de stad waren gevangen gehouden geworden, hoezeer zij nimmer een werkzaam aandeel in het oproer hadden genomen. — Men gelastte hen om, als bewijs hunner opregtheid, de lijken der sepoys optenimen, waarmede zij dadelijk begonnen, en met blijkbare bereidvaardigheid hielden zij zich daarmede ijverig bezig.

Hoewel elke voet gronds om zoo te zeggen, hardnekkiglijk werd betwist, en de batterijen van het fort Selimgurh onophoudelijk vuurden, ging alles goed, en zag men bij elke gelegenheid die zich daartoe aanbood, geheele horden van muitelingen de stad ontvlugten. — Dit was echter niet gemakkelijk daar wij eene batterij hadden die de schipbrug bestreek, en is het dus te hopen dat menig oproerling daar den dood heeft gevonden.

— De St James kerk, door wijlen den kolonel Scinner gebouwd, werd bij de intrede der stad betrokken door den bevelvoerenden Generaal en diens staf. — Het 60e regt. scherpschutters heeft zich gevestigd in des kolonels woonhuis dat naast de kerk is gelegen; verder zijn het 61e regt. in de Gouvernements magazijnen, het 4e seikh infanterie in de school, en in Ahmed Ali Khan's huis, en het Beloch bataillon benevens Radja Theend's hulptroepen in de hoofdwacht gelegerd.

— In den ochtend van den 16den werden de magazijnen bestormd, en door onze troepen bemagtigd, met zeer weinig verlies van manschappen aan onze zijde. — De vijand hield geen stand, doch bij hunne vlugt sneuvelde een veertigtal der hunnen. Behalve de mortieren en andere krijgsbehoeften vielen ons honderd vijf en twintig stukken geschut in handen. — Thans is het paleis door de onzen omsingeld en zal het waarschijnlijk niet lang kunnen uithouden daar onze mortieren en zware belegeringsstukken onophoudelijk op de muren spelen, die spoedig zullen instorten. — Hunne laatste toevlugt zal waarschijnlijk het fort Selimgurh zijn, en dan vrees ik dat ons verlies, thans reeds aanzienlijk, nog veel grooter zal worden, tenzij de bezetting hun heil in de vlugt zoeke.

— Naar men zegt, bedraagt ons verlies thans reeds 433 man, waaronder verscheidene officieren. In de eerste plaats moeten wij noemen de Brigade-generaal Nicholson, die zwaar gekwetst is, en benevens die zijn er nog dertig à veertig officieren buiten gevecht gesteld.

— Aan de Lahore poort was bij de bestorming eenige verwarring, die veroorzaakt werd door de Dogras, een regiment Ghoorkas, met eenige Europeanen, en het scheen mij toe dat onze colonnes in hare langzame vooruitgang daar den invloed van gevoelden. — Het was echter slechts tijdelijk en zal geen nadeelige invloed uitoefenen op de inname der stad, die niet lang meer in de magt der muitelingen zal zijn.

Er waren in het geheel drie colonnes, twee van 1000 man elk, en eene van 900 man sterk, die storm liepen. — De aanval werd gerigt op het Cashmere bastion dat op drie punten tegelijk werd geattaqueerd, een regt in het front en twee van de zijde van de douane-gebouwen. — Deze laatsten slaagden het best, en het was van deze zijde dat de Generaal met zijn staf tegen 10 ure in de stad kwam.

Onze mortieren, die eerst hun vuur braakten tegen de zuidzijde van het paleis, werden later op de Jumna Musjid en de omliggende Mohullas gerigt, terwijl wij geheel onverhinderd onze toebereidselen maakten om het paleis te bestoken.

Onze sappeurs hebben eenen weg van meer dan vijfhonderd passen gemaakt, door huizen en andere gebouwen heen, om naar het Burn-bastion te kunnen, komen dat tusschen de Cabul en Lahore-poorten gelegen is. — Daarna hebben wij bezit genomen van het huis van de Begum Somroo, dat aan het kanaal is gelegen, en gedurende de laatste jaren ter beschikking der zendelingen was gesteld.

— Tot mijn leedwezen krijgen wij daar even berigt, dat de onzen aan de Lahore poort andermaal zijn teruggeslagen: zulke aanvallen, wanneer zij niet slagen, doen meer kwaad dan goed, en hoop ik daarom dat men daarmede niet zal voortgaan. — Zoolang wij geene versterkingen ontvangen, moeten wij langzaam en zeker werken. Daar, zoo als ons berigt werd, de koning met zijne familie het paleis heeft verlaten en zich vijf mijlen ver, op den weg naar Muttra, in het oude fort heeft begeven, kunnen wij thans gerust afwachten of de vijand zich daar weder zal verzamelen, en zich tot eenen nieuwen tegenstand wil voorbereiden. — Eene groote afdeeling cavallerie, zoo europesche als inlandsche, is naar de zuidzijde der stad afgezonden om eene afleiding te geven, die wij hopen dat de zaken zal bespoedigen. Aanhoudend ontvlugten gewapende benden muitelingen de stad en ik vertrouw u weldra te zullen kunnen mededeelen, dat eenigen derzelve den aftogt is afgesneden geworden.

— Op den 20sten viel het Burnbastion in onze magt, waarbij zes stukken en een mortier door de onzen werden vermeesterd; zoo ook de Lahore poort, die ons zoovele manschappen kostte, en waar de tegenstand zoo hevig was. De vijand toont allengs minder geestkracht en hardnekkigheid in den strijd, en uit alles blijkt dat het einde der scène nadert. De muitelingen, die buiten de stadsmuren waren gelegerd, lieten op den 20sten hun magazijn in de lucht springen en maakten zich uit de voeten, terwijl zij hun vaandel achterlieten. — Onze ruiterij, die op verkenning was uitgezonden, vond bij des zelfs aankomst alles in puin en het kamp verlaten. — Naar men zegt zijn zij allen met de koninklijke familie naar Tog lukabad gegaan.

— Eindelijk is Delhi gevallen en uitgaande van het beginsel *„beter laat dan nooit"* is dit eene zeer gelukkige gebeurtenis — De Koning en de ellendigen die met hem heulen, zijn het echter ontsnapt, hoewel wij hopen, slechts voor korten tijd — Men zegt dat zij zich schuil houden in het oude fort te Foglukabad, en als dat waar is, zullen zij er spoedig uitgejaagd worden. — Daar echter dat fort gelegen is aan den grooten weg naar Muttra en Gwalior, is het wel mogelijk dat het bij beide die plaatsen nog tot een treffen komt.

In vergelijking van wat zich in den beginne liet verwachten, is de tegenstand over het geheel flaauw geweest, hetgeen misschien daaraan is toetseschrijven dat hun geschut, op eenige weinige stukken na, spoedig door de onzen bemagtigd werd — Nu en dan slechts viel er een schot uit een veldstukje dat voor het paleis aan de zijde van de Chandneij Chowk was geplaatst, dat slechts zeer weinig schade deed aan de bankgebouwen waarop het gerigt was.

— Op den 21 werden het paleis, de Sumna Musjid en de Ajmere poort vermeesterd en kort daarna was de geheele stad bemagtigd. Het laatste paar dagen heeft aan beide zijden weinig levens gekost, dewijl de vijand bij de meeste ontmoetingen op het gezigt van onze Europesche troepen, op de vlugt sloegen.

Wat er nu verder zal gedaan worden is nog niet bekend; ik houd het echter voor het waarschijnlijkst dat wij eerst de versterkingen zullen afwachten om de vervolging met kracht te kunnen doorzetten.

Lahore, 23 September 1857.

Volgens de laatste berigten van Googaira is de heer Berkeley, een veelbelovend jong officier gesneuveld — Hij was met eene afdeeling Kutar Mookheas gedetacheerd, ten einde de gemeenschap te herstellen met Mooltan, die door de Burmannen, Futtiana's en andere stammen, was gestopt. De heer Berkeley attaqueerde de oproerlingen heftig en met veel moed, doch in de verwarring van het gevecht werd hij van de zijnen afgesneden en viel voor de overmagt.— Hij verkocht echter zijn leven duur, daar hij vijf of zes van de vijanden met eigen hand nedersabelde, nadat hij Bhawul, een van de aanvoerders der Futtiana's, had doodgeschoten: Moorad, een ander aanvoerder, sneuvelde ook bij die ontmoeting en moet hun verlies wel 100 man bedragen hebben.

De Burmannen en Futtiana's zijn geheel verstrooid — De Hurruls zijn ook gevlugt naar eene plaats omstreeks veertig mijlen van Googaira — Zij hebben beloofd zich overmorgen te zullen komen onderwerpen en hunne wapenen benevens alle gemaakte buit te zullen overleveren.

Van Delhi ontvingen wij berigt dat de koning zich gister gevankelijk in handen van kapitein Hodson had gesteld. Te Delhi zelf ziet men geen enkele muiteling meer: hun laatste kampement, buiten de Asmere poort, hebben zij met overhaasting verlaten met achterlating van hunne zieken en gekwetsten, die de marsch niet konden medemaken. Men zegt dat een aantal der hunnen zich te Bullubghur verzamelen, van waar zij gedeeltelijk naar Luchnow en gedeeltelijk naar Gwalior willen trekken.

De Cholera heeft zich in de stad vertoond waar men zich druk bezig hield met de lijken opteruimen. De stank moet in sommige wijken onverdragelijk zijn.

Heden ochtend ging kapitein Hodson weder uit met eene sterke afdeeling ruiterij en omsingelde het graf van Hoomaioon, waar hij Mirza Moghul en Mirza Khizr Sooltan, beide zonen des Konings, benevens Mirza Aboobakr, zijn kleinzoon, gevangen nam en op de plek liet doodschieten.

Eene mobile colonne is gevormd geworden en zal morgen den 23sten marcheren naar Kootub en van daar in de rigting van Agra.— De colonne bestaat uit achttien stukken rijdende artillerie, uit ruiterij en europesche en seikh infanterie.

Voor het oogenblik is alles hier rustig en de stad verlaten door elk die niet tot ons leger behoort.— De Chandneij Chouk even als elke andere straat in de plaats biedt het treurigste tooneel van verwoesting aan — De vijand moet gedurende de belegering en daarop gevolgde inname der stad een bijna ongeloofelijk getal der hunnen verloren hebben, en de door onze artillerie aan de gebouwen aangerigte schade, is aanzienlijk.

— 28 Sept. Onze mobile colonne is gisteren te Samna aangekomen. Duizende vlugtelingen van Delhi met een aantal ligte veldstukjes en eenige bagage, kwamen op den 24e, 25e en 26e te Muttra aan — Volgens sommiger zeggen hebben zij meer dan 2000 zieken en gewonden bij zich: velen zijn slecht gewapend en gekleed en het geheel draagt de onmiskenbare teekenen der geledene nederlaag. Zij zijn bezig een brug te maken om de Jumna over te steken en spreken van Oude als de plaats hunner bestemming.— Het is te hopen dat de colonne, die op hen is afgezonden, Muttra zal bereiken voor zij nog den tijd hebben gehad hunne overtogt te bewerkstelligen.

Het detachement van Hattrass heeft zich op Khundolee teruggetrokken, om versterking af te wachten, ten einde daarna verder door te trekken.

De opstandelingen van Indore zijn te Dholepor. Naar men zegt hadden zij plan zich met die van Muttra te vereenigen.

— Van kolonel O. Brien, naar Calcutta.

Aan
den Opperbevelhebber.
Lucknow residentie 26 September.

Gister drongen Havelocks manschappen, in 't geheel 2000 sterk, daar de overigen op expeditie naar Allambagh waren, onder hevigen tegenstand de stad in, nadat zij dezelve regts waren omgetrokken ten einde des vijands kanonvuur te ontwijken.— De tegenstand tot aan de residentie toe was allerhardnekkigst, zoodat dezelve eerst des avonds werd bereikt.— Bij nader onderzoek bleek dat men twee mijnen had gegraven, gereed om geladen te worden en die tot ver onder onze muren liepen — waren dezelve gesprongen dan ware het geheele garnizoen aan de genade der rebellen overgeleverd geweest.— Ons verlies bedraagt omstreeks 400 zoo gesneuvelden als gewonden.

Heden zijn de batterijen verder vooruit gebragt en het vuur op de residentie weder voortgezet. De vijand ontvlugt de stad bij duizenden. De zonen van den overledenen koning zijn naar Fijsabad gevlugt.

NEDERLAND.

Ofschoon sedert ons vorig berigt de temperatuur koeler is geworden, blijft toch de weêrsgesteldheid zeer fraai. De herfst is onder schoone voorteekens begonnen. De gevallen regens hebben de hoop doen herleven, dat de weiden nog veevoeder zullen opleveren. Het hooi heeft reeds een hoogen prijs bereikt.

De uitkomsten van den oogst zijn bevredigend en de prijzen der levensmiddelen blijven stationnair; alleen de aardappelen, die van de ziekte bijna niet geleden hebben en druk worden aangevoerd, zijn in prijs gedaald.

— Op den 21sten had alhier de steenlegging plaats van de eerste gebouwen voor de Rotterdamsche Diergaarde.

Het terrein was daartoe zeer feestelijk met vlaggen versierd, terwijl de aanwezigheid van een aantal leden met hunne dames op nieuw van de groote belangstelling getuigde, welke deze onderneming bij onze stadgenooten bij voortduring ondervindt.

Op den bestemden tijd werd de plegtigheid het eerst verrigt aan het gebouw, bestemd tot woning van den directeur en waarin de gedenksteen gelegd werd door de jonge jufvrouw Maria Henriette, dochter van den heer Martin, oud 6½ jaar. Onmiddelijk na den arbeid, werd

van dit gebouw, waaraan reeds eenigen tijd wordt gewerkt, de vlag geheschen, ten blijke dat het reeds onder den kap was gebragt. De voorzitter van het bestuur der diergaarde, de heer J. van der Hoop Jacz., hield toen eene korte aanspraak, waarin spreker o. a. den heer Martin en diens dochtertje geluk wenschte en de hoop ontboezemde, dat beide nog vele jaren het genoegen zullen mogen smaken de ontwikkeling en den bloei der diergaarde gade te slaan.

Daarna begaven de aanwezigen zich naar de fondamenten van het gebouw, dat voor de dieren bestemd is en waaraan twee gedenksteenen werden gelegd, als een door de jonge jufvrouw Sara van der Hoop, oud 13 jaren, dochter van den president van het bestuur, en door den jongen heer Elie van Rijckevorsel, oud 12½ jaar, zoon van den heer H. van Rijckevorsel, 2den voorzitter van het bestuur en voorzitter der bouw-commissie.

Na het leggen der steenen, vatte de heer van der Hoop weder het woord, (de heer H. van Rijckevorsel was door eene ligte ongesteldheid afwezig) en wenschte de talrijke omstanders geluk met den voordeeligen stand van het werk; bragt hulde aan den spoed waarmede het voortging en beval de onderneming, die zooveel sympathie ondervond, in de voortdurende belangstelling der leden aan, daarbij den wensch ontboezemende, dat niet alleen de kinderen die thans deze gedenksteenen hebben gelegd, maar ook hunne kinderen, in latere jaren, deze gebouwen met genoegen zullen mogen betreden en getuigen zijn van den bloei dezer bij uitnemendheid Rotterdamsche instelling.

Beide aanspraken werden telkens door de vrolijke hoera's der talrijke werklieden afgewisseld. De plegtigheid geëindigd zijnde, werden de werklieden als naar gewoonte onthaald.

Gelijk men weet is de aannemer van de directeurs-woning de heer G. Akveld en van het gebouw voor de dieren, de heer C. M. van Steenis, terwijl het geheel onder directie staat van de architecten de HH. A. W. van Dam en H. J. de Haas, medeleden der commissie van bestuur der Diergaarde. De spoed waarmede de werken tot stand gebragt worden, is bewonderenswaardig en strekt der directie tot eer.

TROONREDE,

ter opening der vergadering van de Staten-Generaal, op Maandag 21 September.

Vereenigde Zitting der beide Kamers.

Nadat de leden der beide kamers zich achtereenvolgens in de vergaderzaal van de tweede kamer hadden vereenigd, wordt tegen 12½ ure de vergadering door den heer mr. J. A. Philipse geopend, die door den heer griffier der eerste kamer een besluit van Z. M. den koning, den 17den dezer genomen, doet voorlezen, waarbij hij, mr. J. A. Philipse, benoemd wordt tot voorzitter der eerste kamer, gedurende de aanstaande zitting der staten-generaal.

De Voorzitter alzoo, ingevolge art. 103 der grondwet met het beleid der vereenigde zitting belast zijnde, benoemt eene commissie van 18 leden der beide kamers, om Z. M. den koning, bij HD. aankomst aan het gebouw der staten-generaal, te ontvangen en in- en uitgeleide te doen.

Te 1 ure vervoegen zich de ministers, alsmede de leden van den raad van state, in de vergaderzaal.

Na een kort tijdsverloop, wordt de nadering van Z. M. den koning aangekondigd, die zich op de in het programma der opening omschreven wijze, naar het gebouw der staten-generaal begeven heeft.

De koning ter vergaderzaal binnengeleid, plaatst zich op den troon, en houdt de volgende aanspraak:

Mijne Heeren!

„Het is Mij eene groote voldoening u te kunnen verzekeren, dat onze betrekkingen met de andere mogendheden, bij voortduring getuigen van goede verstandhouding en welwillendheid.

„De zee- en landmagt blijven Mij alle reden van tevredenheid geven. Zij hebben in Nederlandsch Indie nieuwen krijgsroem verworven.

„De aanvankelijke uitbreiding van het materieel der marine belooft goede gevolgen.

„De Oost-Indische bezittingen, het verheugt Mij zulks te zeggen, nemen, onder den invloed van ongestoorde rust in schier al de deelen van ons gebied, in welvaart toe.

„De afschaffing der slavernij in 's Rijks West-Indische Kolonien zal andermaal tot een punt van uwe overwegingen worden gesteld.

„De afgeloopen winter ging, dank zij de Voorzienigheid, voorbij, zonder dat dijkbreuken of overstroomingen den vaderlandschen bodem teisterden.

„In het algemeen is de toestand des lands van dien aard, dat men er zich over mag verheugen. Handel, scheepvaart, landbouw en vele takken van nijverheid leveren bevredigende uitkomsten op.

„Eene buitengewoon langdurige droogte, door een koud voorjaar voorafgegaan, bleef wel is waar niet zonder nadeeligen invloed op onderscheidene gewassen, vooral is hierdoor het veevoeder schaarsch, maar desniettemin is er nog overvloedige reden om voor den oogst van dit jaar dankbaar te zijn.

„De veiligheid des lands en de stoffelijke welvaart der natie te vermeerderen, blijft steeds mijn ernstig streven.

„Ik voed het vertrouwen daarin door u te zullen worden ondersteund, onder anderen met betrekking tot het bevorderen van den aanleg van spoorwegen.

„De moeijelijkheden voor bijzondere personen, om onder de bestaande omstandigheden, groote kapitalen voor openbare werken bijeen te brengen, maken het noodzakelijk krachtige ondersteuning te verleenen.

„Door het toenemend gebruik van den rijks-telegraaf stijgen aanhoudend de inkomsten van dit belangrijk middel van mededeeling. Er zal voortgang gegeven worden aan het stellen van meerdere lijnen en aan het openen van meerdere kantoren.

„Terwijl de opbrengst van de meeste belastingen blijft aangroeijen en de schatkist, ook door de ruime baten welke de overzeesche bezittingen afwerpen, in gunstigen toestand verkeert, is mijne aandacht voortdurend gevestigd op de gemeente finantien.

„Uit hoofde van het groot gewigt voor vele gemeenten daarin gelegen, beveel Ik uwer bijzondere belangstelling aan, de tot dat onderwerp betrekkelijke wetsvoorstellen welke nader zullen ingezonden worden.

„De veel omvattende taak der invoering van de wet op het lager onderwijs, zal de voorbereidende werkzaamheden tot regeling der overige deelen van het onderwijs niet uit het oog doen verliezen. Bij de uitbreiding van de stoffelijke welvaart der natie, is het eene dubbele behoefte hare zedelijke en verstandelijke ontwikkeling niet te doen achterstaan.

„Het zoude voor de zekerheid onzer regterlijke instellingen en de verbetering harer werking eene weldaad zijn, indien de nadere overweging van het ontwerp van wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie, deze aangelegenheid, door gemeen overleg, tot een gewenscht einde bragt.

„Ons gevangeniswezen wordt met ijver onderzocht, ten einde daaromtrent in verband met de behandeling van het wetboek van strafregt, dat in bewerking is, tot een vast stelsel te kunnen geraken.

„Uit aanmerking van het aanzienlijk getal van belangrijke wetsontwerpen, welk eenafgedaan hebben moeten blijven en alsnu op nieuw aan Uwe overweging te onderwerpen zijn, zullen er betrekkelijk mindere nieuwe wetsvoordragten worden aangeboden.

„Het gewigt Uwer werkzaamheden, Mijne Heeren! zal er niet te minder door zijn. Ook deze vergadering zal der wetgevende magt ruime gelegenheid aanbieden om het Vaderland aan zich te verpligten.

„Moge de tijd van vrede en voorspoed, welken wij genieten, door Ons worden gebezigd op eene wijze, welke getuigt van onze dankbaarheid voor groote zegeningen en van onze warme gevoelens voor het dierbare vaderland.

„Hiertoe ondersteune ons de Allerhoogste!

„Ik verklaar deze vergadering der Staten-generaal te zijn geopend."

Z. M. de koning, ter opening van de staten-generaal zich in de residentie bevindende, zal daar, naar wij vernemen, nog tot 5 October vertoeven.

— Een gerucht wil dat Z. M. zich naar 's Hertogenbosch zou begeven, om de groote manoeuvres, die in het geretrancheerde kamp Willem II plaats hebben, bij te wonen. Z. M. zou dan zijn intrek nemen bij den opperbevelhebber, provinciale kommandant van Noordbraband den generaal-majoor Rigot de Beguins.

— H. M. de koningin is den 14den dezer met prins Alexander en gevolg naar Stuttgardt vertrokken. Het gevolg van H. M. bestaat uit de hofdames freules van Zuijlen Nijevelt en van Asbeek en den kamerheer jhr. Tindal en HD. secretaris, den heer von Wäkherlin. Op de doorreize heeft H. M. een bezoek gebragt aan de keizerin van Rusland, die zich te Darmstad bevond. Men verneemt ook, dat H. M. nog een bezoek zal brengen aan het hof van Baden en in de tweede week van November in het vaderland zal terugkeeren.

— HH. KK. HH. de kroonprins en kroonprinses van Wurtemberg, die geruimen tijd op het groot stedelijk badhuis te Scheveningen hebben doorgebragt, zijn naar Wurtemberg teruggereisd.

— Zr. Ms. instructiebrik de *Zeehond*, bestemd om eenige adelborsten naar Lissabon over te brengen, ten einde bij verwisseling op de in die haven liggende fregatten *de Ruijter* of *Admiraal van Wassenaer* over te gaan, had den 30sten Augustus jl. die haven bereikt en is thans in het vaderland teruggekeerd.

— Zr. Ms. fregat *Admiraal van Wassenaer* is den 9den dezer maand ter reede van Barcelona aangekomen, na den 2den dezer van Lissabon te zijn vertrokken. Aan boord was alles wel. De *de Ruijter* zou den 5den Lissabon verlaten tot het doen van een kruistogt in den Atlantischen oceaan.

— Aan boord van Zr. Ms. kostschip *de Arend* te Rotterdam, is geplaatst de officier van gezondheid 2de klasse W. Peters.

— Aan boord van Zr. Ms. waschtschip te Hellevoetsluis is geplaatst de officier van gezondheid 3de klasse W. J. Cramer van Baumgarten.

— Krachtens Zr. Ms. besluit van 17 dezer, zijn de brik *de Cachelot* en de schoenerbrik *Makasser*, liggende te Vlissingen, met 16 Oct. a. s. in dienst gesteld, met bestemming naar Oost-Indie, en wordt het bevel over eerstgemelden bodem opgedragen aan den kaptluit.-ter-zee A. F. Siedenburg, en over laatstgenoemden bodem aan den luit. ter-zee 1ste kl. J. Vos; zijnde voorts met dien datum geplaatst op de brik *de Cachelot:* de luit-ter-zee 1ste kl. J. J. A. D. Phaff, als 1ste officier; de luits-ter-zee 2de kl. H. J. baron van Boecop, H. D. baron van Reede van Oudtshoorn en jhr. J. H. P. von Schmidt auf Altenstadt; de officier van gez. 2de kl. H. E. Thepass; de offic. van admin. 2de kl. J. W. van der Wulp en de scheep-klerk F. T. Courier dit Dubikart; — en op de schoonerbrik *Makasser:* do luit-ter-zee 1ste kl. C. A. B. D. Rijk, als 1ste officier; de luit-ter-zee 2de kl. C. A. E. Fauchey, de adelborst 1ste kl. L. C. Holtzapffel, de officier van gez. 2de kl. A. Peters en de offic. van admin. 3de kl. F. A. Marinkelle.

— Ten gevolge van het bepaalde bij Zr. Ms. besluit van 12 dezer, No. 87, wordt het schroef-stoomschip *Soembing*, liggende te Vlissingen, met den 1sten Oct. aanstaande in dienst gesteld, met bestemming naar Oost-Indie. Het bevel over dat stoomschip is opgedragen aan den luit. ter-zee 1ste kl. A. J. Kroef, en zijn voorts op dien bodem geplaatst de luit. ter-zee 2de kl. A. J. van Mansvelt als 1ste officier, de luits. 2de kl. W. L. de Koning en jhr. A. C. v. Haeften, de adelborst eerste kl. H. E. Ejssell, de officier van gez. 2de kl. W. J. Cramer van Baumgarten en de offic. van admin. 3de kl. W. F. Gouwe.

— Volgens eene officiele opgave bedraagt de geheele sterkte van het garnizoen te Harderwijk thans 1100 man, te weten: 31 officieren, doctors en apothekers en 1069 onderofficieren en manschappen, terwijl de wervingskosten van af October jl. tot op heden reeds een totaal van ƒ 707.030 bedraagt.

— Bij het departement van kolonien is ontvangen eene mededeeling van den heer J. des Amorie van der Hoeven, Nederlandsch consul te Canton in China, houdende verslag omtrent de scheepvaart op China, onder Nederlandsche vlag, gedurende het jaar 1856. Daaruit blijkt hoofdzakelijk, dat in de vijf vrije havens van China (namelijk Canton, Shanghae, Emoy, Ningpo en Foochow), in dat jaar zijn ingeklaard 88 schepen, metende 35,222 tonnen, tegen 95 schepen, metende 39,404 tonnen, in het jaar te voren. Uitgeklaard werden in 1856: 85 schepen, metende 33,591 tonnen, tegen 89 schepen en 36,531 tonnen in 1855. Te Hongkong zijn in 1856 aangekomen 74 schepen, met 38,968 tonnen.

Omtrent den Nederlandschen handel op China, wiens gering bedrag moeijelijk kan worden nagegaan, zijn de gehouden aanteekeningen gedeeltelijk in den brand te Canton op 14 Dec. verloren geraakt, gedeeltelijk als onbelangrijk ter zijde gelegd.

— Den 9den vertrok van Hellevoetsluis per stoomboot *Brouwershaven* het schip *Admiraal de Winter*, bestemd naar de Kaap de Goede Hoop, aan boord hebbende 39 handwerkslieden.

— Naar men verneemt zou de oorzaak van de gevangenschap van kapt. J. van der Plas, van de *Jacoba*, te Suriname — en welk schip dientengevolge door den stuurman naar Nederland is teruggebragt — daarin zijn gelegen, dat genoemde kapitein een paar vaatjes boter zou hebben verkocht, zonder als koopman gepatenteerd te zijn; door de ambtenaren deswege gecalangeerd, zou gezegde gezagvoerder zich van een patent hebben voorzien en het document geantidateerd hebben, hetwelk ontdekt zou zijn geworden en aanleiding tot zijne apprehensie gegeven hebben. Tot zoo verre bepalen zich de geruchten, die natuurlijk nadere opheldering vorderen.

— In de vorige week is Amsterdam bezocht door zes jeugdige Egyptenaren: Ismael-efendi, Chelat-bey, Tesofik-efendi, Wassif-efendi en Ibrahim Foksy-bey, kweekelingen van de Egyptische missie, onder leiding van den heer Blanchet, hoogleeraar bij deze door Frankrijk georganiseerde missie.

— Den 28sten dezer zal van Harderwijk vertrekken, om op den 26sten daaraanvolgende over te gaan aan boord van het schip *Cosmopoliet*, gezagvoerder J. Bouten, liggende op stroom voor Rotterdam, bestemd naar de O. I., een detachement sterk 125 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den van verlof naar Java terugkeerenden Luit. kol. der infanterie F. T. Engelenburg, medegeleiders de 1ste luit. der O. I. inf. V. L. Schwartz, 2de luit. der art. A. R. W. Gey van Pittius, de 2de luit. der genie en sappeurs J. G. M. A. Carlien en de officier van gezondheid 3 kl. D. J. Visscher.

— De Nederlandsche handelmaatschappij heeft den 17den onder nadere goedkeuring van het departement van kolonien publiek in één perceel aanbesteed: het leveren van isolatoren en gegalvaniseerd ijzerwerk, voor den verderen aanleg van telegraaflijnen op Java. De minste inschrijving was die van de HH. van Heel en Holtzman voor eene som van ƒ 19931.49½.

ENGELAND.

— De gebeurtenissen, waarvan Britsch Indie het tooneel is, houden hier de algemeene aandacht in geene geringe mate bezig. De regering schijnt van het gewigt der zaak doordrongen te zijn, en bij de verschillende departementen van het leger en de vloot heerscht dezelfde bedrijvigheid als ten tijde van den laatsten oorlog met Rusland. Geen dag gaat er voorbij, of er worden troepen naar Indie ingescheept, nieuwe transportschepen afgehuurd, tot het overbrengen van manschappen en oorlogsmaterieel en in de arsenalen werd met onverflaauwden ijver gearbeid aan de vervaardiging van kogels enz. Men berekent, dat wanneer alle op weg naar Indie zich bevindende of daarheen op dezen oogenblik reeds bevolene versterkingen, haar bestemmingsoord zullen bereikt hebben, de Europesche strijdmagt der Britsch Indische regering bestaan zal uit 11 regimenten kavallerie, 55 regimenten infanterie, 4 compagnien rijdende artillerie, 11 compagnien veld-artillerie, 7 veldbatterijen en 4 compagnien genie. Met inbegrip der troepen van de O.-I. Compagnie zal de Europesche strijdmagt alsdan 87,000 man bedragen.

Ten behoeve van de belegerings-operatien in Bengalen worden thans in alle deelen van het Britsche rijk compagniën van het wapen der genie naar Indie gezonden. Naar de Kaap, op Malta en op Ceylon zijn insgelijks bevelen gezonden, om de aldaar aanwezige compagniën der genie met den meesten spoed naar Calcutta te zenden.

De regering heeft verder bevelen naar Southampton gezonden, om 200 man met de mailboot *Ripon* naar Alexandrie te zenden, met verdere bestemming naar Indie.

De opperbevelhebber van het leger heeft van zijne zijde bekend gemaakt, dat ieder, die aan het koninklijk leger 100 rekruten bezorgt, niet beneden de 18 en niet ouder dan 23 jaren, en zekere (nader te bepalen) getuigenissen van godsdienst, goede opvoeding en zedelijkheid bijbrengt, zelf met den rang van officier in het leger kan treden.

Deze bekendmaking is door de *Times* met geestdrift vernomen, en het blad voorspelt daarvan veel goeds voor de nationale zaak. De *Globe* is het ten dien opzigte volkomen eens met de *Times*, en zegt dat men deze oproeping als eene uitnoodiging van de koningin zelve moet beschouwen, die niet nalaten zal hare vaderlandlievende uitwerking te hebben.

In de Amerikaansche kolonien schijnt men ook in de weer te zijn met het beramen van middelen om de regering in den oorlog in Indie te ondersteunen. Zoo meldt

de *Quebec Chronicle* reeds, dat de veldbatterij van de Ottawa militie in Canada, de regering hare diensten heeft aangeboden om tegen de oproerlingen in Indie te velde te trekken.

WEST INDIE.

Luidens een met de jongste mail bij het departement van kolonien uit Suriname ontvangen berigt, gedagteekend 21 Augustus jl, was de kinkhoest aldaar afnemende en de gezondheidstoestand voldoende.

Rust en orde heerschten mede allerwege.

*CURAÇAO, 24 Augustus. De conceptwet omtrent de emancipatie is alhier met zeer veel bijval ontvangen; jammer is het, dat het nog lang duren zal, voordat die wet hare uitvoering zal erlangen. Intusschen gaan de slaven voort zich van dit eiland te verwijderen. In deze maand zijn nog verscheidene, ja vele scheepstimmerlieden, metselaars, huisbedienden en vele andere werklieden naar Coro gevlugt in een door hen zelven gebouwde boot. De emancipatie wordt nu met veel meer verlangen door de meesters te gemoet gezien dan door de slaven zelven, doordien eerstgenoemde niet meer zeker zijn van hun eigendom. De emancipatie is zeker nu een zegen voor deze kolonie. De regering in Nederland zal dit eiland eene weldaad bewijzen, wanneer zij de vrijmaking wilde bespoedigen. Wij wenschen, dat de Staten-Generaal ook zonder dralen de regering in haar edel voornemen behulpzaam wilden zijn, opdat welhaast de slavernij in de kolonien van Nederland een einde moge nemen, en wij daardoor een met het vrije Nederland meer gelijkvormig staatsbestuur kunnen erlangen.

INGEZONDEN STUKKEN.

REPLIEK

Op het schrijven der redactie van den *Java-Bode*, voorkomende in het nummer van den 28 October jl. en betrekking hebbende op den heer Gieseke, den fluitist op het concert, gegeven ten voordeele der nagelaten betrekkingen van wijlen den heer van Bree.

Het antwoord der redactie van den *Java-Bode*, Woensdag jl. aan den heer *Gieseke*, den wezenlijken fluitist in bovenbedoeld concert, moeten wij bekennen zeer juist te zijn.

Dien ten gevolge heeft die heer den hem daarin gegeven wenk (dat hij zich had moeten beroepen op eenige in dat concert werkzaam geweest zijnde deskundigen) opgevolgd, en heeft zich tot ons gewend met de vraag, of werkelijk het solo, voorkomende in de ouverture Guillaume Tell, door hem zoodanig is voorgedragen, dat het zulk eene harde en grievende aanmerking verdiende, er tevens het verzoek bijvoegende, openlijk onze gevoelens, hetzij ten voor- of nadeele over dat solo te willen uiten, stellende hij het volste vertrouwen in onze onpartijdigheid

Een beroep op ons, van dien aard, kunnen wij billijkerwijze niet onbeantwoord laten, en haasten ons, langs dezen weg, daaraan te voldoen.

Voor wij hiermede beginnen, kunnen wij, die met de omstandigheden van nabij bekend zijn, in de hoogst onvoorzigtige zelfverdediging van den heer *Gieseke*, eenige verschooning vinden, wanneer wij bedenken, dat hij geen Nederlander maar Duitscher van geboorte is, en geene voldoende kennis der Nederduitsche taal bezittende, moest hij, om zich te verledigen, de welwillenheid inroepen van iemand, die zoo iets van dien aard op papier konde brengen, doch het blijkt dat hij ongelukkig in zijne keuze is geweest, en ook de onbedachtzame steller heeft waarschijnlijk van te voren niet berekend welk gepast antwoord daarop zoude kunnen volgen.

Wij willen aannemen, dat de heer *Gieseke* zijne verdediging vóór de plaatsing in de Java-Bode heeft gelezen, evenwel kan het hem ontgaan zijn, dat eenige daarin voorkomende gezegden onvoorzigtig waren. Zoo het hem echter is voorgelezen, dan bestaat toch nog de mogelijkheid dat hij het niet goed heeft begrepen.

Wat onze gevoelens aangaande het fluitsolo betreft, kunnen wij met de hand op het hart zeggen, dat het goed is voorgedragen, waarmede wij echter den heer *Gieseke* nog niet als een talent, die met de eerste meesters zoude kunnen wedijveren, erkennen; doch wij vragen aan ieder bevoegd toonkunst-beoordeelaar, die meermalen de bewuste ouverture hier ter plaatse heeft hooren uitvoeren, of het daarin voorkomende solo wel ooit beter is voorgedragen

Betrekkelijk de recensie veroorlooven wij ons eenen terugblik en blijven daarbij een oogenblik stiltaan. *Moeten wij echter onzen fluitist verzoeken bij eene volgende gelegenheid onze ooren te willen vrijwaren van eenige niet zeer welluidende nuances, door te hooge stemming veroorzaakt.*

Is deze aanmerking grievend voor hem, zij is ook beleedigend voor den orchestmeester, die voor de goede stemming verantwoordelijk is, en wij kunnen de verzekering geven, dat de heer *Souveine* (orchestmeester) vóór den aanvang van het concert juist met de fluit zijne viool heeft gestemd en vervolgens het geheele orchest naar deze beide instrumenten.

Het boven aangehaald schrijven in de recensie herlezende, zoo moeten zij volmondig erkennen, dat dit voor ons onverstaanbare taal is.

Waar wordt er eene muzijkale theorie of een over muzijk handelend woordenboek gevonden, waar nuances met te hooge stemming in verband worden gebragt?

Hoe is het mogelijk, dat zoo iets kan geschreven worden door iemand, die vermeent de bevoegdheid te hebben zich op de spiegelgladde baan der muzijkale recensie te wagen.

Voor minder ingewijden in het algemeen en voor den recensent in het bijzonder, zullen wij het woord nuance, wanneer zulks in de muzijk gebruikt wordt, hier met weinige woorden uiteenzetten.

Hierdoor wordt verstaan de naauwkeurige opmerking van alle voorkomende teekens bij de uitvoering van een muzijkstuk, bestaande in forto's, crescendo's en te veel om nog al meer voorkomende teekens te noemen, en wordt er over eenige onaangename, het gehoor kwetsende nuancegeproken, dan kan er als de grootste onder gerekend worden, die, welke iemand, een blaas-instrument bespelende, maakt, door in de uitvoering (onverschillig solo of niet) adem te halen in het midden eener phrase, waardoor hij haar verminkt. Zoo iets wordt in de muzijk eene valsche nuance genoemd, en ook daaraan heeft de heer *Gieseke* zich niet schuldig gemaakt.

Heeft de recensent welligt vermeend in zijne hierboven aangehaalde uitdrukking, eene zachte manier van teregtwijzing aangenomen te hebben, dan heeft hij zich deerlijk vergist, want ze is hard en wordt door het ongegronde er van nog meer grievend aan de eene, en wij herhalen het, beleedigend aan de andere zijde.

En heeft de recensent wel berekend welke gevolgen eene zoodanige recensie kan hebben? Kan het niet eene reden worden, dat vele artisten en dilettanten huiverig zullen worden zich in het openbaar te doen hooren, waardoor dan toch zeker het kunstminnend publiek over het algemeen, en de maatschappij van toonkunst in het bijzonder veel zal lijden, en het hare taak nog moeijelijker zal maken, die nu reeds met zoo vele zwarigheden gepaard gaat.

Wij zullen ons evenwel zoo spoedig niet laten afschrikken, en ons steeds bereid toonen onze zwakke krachten aan te wenden, vooral dáár waar het edele bedoelingen geldt.

Mogt dan dezelfde recensent of een ander zich opdoen, om ongegronde aanmerkingen te maken, zoo waarschuwen wij hem, goed beslagen op het ijs te komen, en herinneren hierbij tevens het oud-Hollandsch spreekwoord:

Schoenmaker houdt u bij uwe leest.

BATAVIA.

A. G. CALMER.
E. M. COELEN.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van*
Nov.	11	Nederlandsche	Aldebaran.	B. G. Meijboom.	Batavia.
„	12	Nederl. Ind.	Stoomschip Palembang.	H. J. Roseboom.	„
„	—	Nederlandsche	Baltimore.	G. H. Brakke.	„
„	13	„	Princes Amelia.	W. Groeneveld.	Makasser.
„	14	„	Constantia.	E. Vonck.	Batavia.
„	—	Zweedsche	Carin Cecilia.	H. D. Bergstrom.	„

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Naar*
Nov.	11	Nederlandsche	Aegidia en Pauline.	T. K. Veldman.	Ned. via Bezoekie.
„	—	Nederl. Ind.	Marzoek.	Said Mochsin b. Hasin Alatas.	Grissee.
„	12	Amerikaansche	Helenmar.	E. J. Low.	China.
„	—	Nederl. Ind.	Charlotta.	Sech S. b. Awab Djakim.	Banjermassing.
„	14	Portug.	Providincia.	Kommandant A. E. Hardt.	Timor Delie.
„	—	Nederl. Ind.	Stoomschip Padang.	B. J. Schipper	Molukkos via Mak. en Timor.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Nederlandsche	Willem de Zwijger.	Van Dries.	Nederland	Fraser Eaton & Co.
„	Generaal de Steurs.	F. Fokkens.	„	„ „ „ „
Engelsche	Nora Cerina.	M. Burgogne.	Onbepaald.	„ „ „ „
Zweedsche.	Equator.	A. Asander.	Zweden.	„ „ „ „
„	Harald.	John Wennerhohm.	Gibraltar.	P. Kervel & Co:
Nederl. Ind.	Henriette.	Chevallier.	Molukkos.	Schimmelpenninck & Co.
Nederlandsche	Jacqueline en Elise.	B. Sikkens.	Nederland.	„ „ „
„	Baltimore.	G. H. Brakke.	„	„ „ „
„	Princes Amalia.	W. Groeneveld.	„	„ „ „
„	Constantia.	E. Vonck.	„ via Pasman.	Ruyl Cramer & Co.
Amerikaansche	Yankee Ranger.	Stokmann.	In reparatie.	Mathieu & Co.
Nederlandsche	Senior.	K. L. Swart.	Nederland.	Van Eck & Co.
„	Walcheren.	K. Hoek.	„	„ „ „ „

Aangekomen Passagiers.

Met het stoomschip *Palembang*, de heeren Cremer, Bosse, Scharten en echtg, Mulock Houwer, mevr. Martens en dochter, Z. M. troepen en bannelingen. — Met de Nederl. bark *Constantia*, mevr. de wed. Gordon en mevr. de wed. Pajke en familie.

Vertrokken Passagiers.

Met de Nedrl. Ind. bark *Charlotta*, Resident Bentheim en familie. — Met het stoomschip *Padang*, de heer W. L. van der Wielen, Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; het stoomschip Suriname, de schoenerbrik Saparoea; de stoomschepen Samarang, Admiraal van Kinsbergen en Madura; het Gouv. stoomadvies-vaartuig Tjipannas, stoom-sleper Kapitein van Os; de schepen Yankee Ranger, Alfulck, Equator, Arij Scheffer en Harald; de stoomschip Soerabaya; de barken Fatal Maän, Sajan Maskoor, Goansien, Walcheren, Generaal de Steurs, Hellenmar, Willem de Zwijger, Henricus Gerardus, Senior, Dennok Bintang Toedjoe, Stad Zierikzee, Carin Cecilia, Fathul Kair, Ting Taj, Machmoedie, Aldebaran, Baltimore en Constantia; de brikken Henriette, Jacqueline en Elisa; de schoeners Virgo, Egmond, Kiem Ingsoen, Nora Criena, Hoseeng, Pinang, Ataif, Hing Tuaij, Carolina en de kotter Riengit.

SUMANAP.

VERTROKKEN.

7 November. Het Ned. Ind. schip *India*, thans hernaamd *Fathal Moebarak*, gezagv. Said Sech bin Hoesin Asegaf, naar Samarang.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Sie Damar, Sumanap, Maria, Sophia en Mansoer.

PAMAKASSAN.

VERTROKKEN SCHEPEN:

9 November. De Ned. Ind. bark *Carolina*, thans hernaamd *Moelkoelbahar*, gezagv. Sech Mohamat bin Salim Bakreso, naar Palembang.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 12den tot en met den 14den November 1857.

AANVOER.

Van Batavia per het Nederl. schip *Aldebaran*, gezagv. B. G. Meijboom, agenten McMillan Marten & Co.

204 vaatjes boter, 23 kisten diverse, 44 bemande fleschen, 3 collies lampen, 6 kisten onbekend, 7 kisten bier, 1 kist koopmanschappen, 1 kist lantaarns, Schimmelpenninck & Co; 4 kistjes sla-olie, 4 kelders lijn-olie, 40 kistjes kaarsen, Hoffman en van der Valk; 14 kisten manufacturen, Kruer von Oven & Co; 12 kisten wijn, B. J. Eck & Co; 50 vaten kooleer, 400 kistjes zeep, Fraser Eaton & Co; 1 blikken trommel, Sandenberg Mathiessen; 10 manden seltzerwater, van der Eb; 4 collies ijzerwerk, G. de Wildt; 450 kleders genever, 240 vaatjes, 970 kistjes zeep, 50 kelders terpentijn, 51 kistjes sla-olie, 199 vaten meel, 75 manden seltzerwater, 28 scheeps-kettingen, 22 ankers, 6 kisten manufacturen, 224 collies verfwaren, ijzerwerk, boeken, kazen, koopmanschappen en kleinigheden, Order; 12 collies koopmanschappen, Major Matzen & Co.

Van Batavia per stoomschip *Palembang*, gezagv. Roseboom, agent W. Cores de Vries.

12 vaten vleesch, 13 vaatjes boter, 11 kisten wijn, 6 kelders genever, 9 vaten brood, W. Cores de Vries.

Van Batavia per stoomschip *Padang*, gezagv. Schipper, agent W. Cores de Vries.

70 kisten manufacturen, 327 Collies was, Adam & Co; 2 kisten manufacturen, Ruijl Cramer & Co; 1 kist lederwerk, 2 ronde tafels, 3 kisten chindels, W Cores de Vries; Eengebr wagen, Wessekerke; 2 spanpaarden, Major Matzen & Co: 8 kisten manufacturen, Order, en eenige goederen bestemd voor Moluccos.

Van Nederland per het Ned. schip *Baltimore*, gezagv. Brakke, agenten Schimmelpenninck & Co.

36 balen manufacturen, W. Mathieu & Co; 10 kisten manufacturen, Fraser Eaton & Co; 61 collies manufacturen, Schimmelpenninck & Co; 150,000 Ned. ℔ steenkolen, W. Cores de Vries; 144 balen koffijzakken, N. H. M; 1 kist, 1 pak regaal, Onnen.

Van Makasser per het Ned. schip *Princes Amalia*, gezagv. Groeneveld, agenten Schimmelpenninck & Co.

1 kist gouden randen, 3 collies doeken en spreijen, 463[17]/[100] picols rotting, 247[10]/[100] pico's was en eenige goederen bestemd voor Nederland N. H. M.

Van Batavia per het Ned. schip *Constantia*, gezagv. E. Vonck, agenten Ruyl Cramer & Co.

30 leggers, Order.

UITVOER.

Naar Banjarmassing per de Ned. Ind. bark *Charlotta*, gezagv. Sech Said Djaken.

4 kisten inhd. lijnwaden en kleinigheden, diverse Arabieren.

Marktprijzen.

SUIKER No. 16 per picol. Nominaal.
KOFFIJ per picol Nominaal.
RIJST (CARGA) per koijang *f* 130 à *f* 140.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 155 à *f* 175.—
KOMIJNEN per 100 st. *f* 400 à *f* 600.—
ARAK per legger *f* 100 à *f* 110.—
OLIE (KLAPPER) *f* 21.—
OLIE (KATJANG)
KADJANG MATTEN
ROTTING *f* 8 à *f* 2.—
WISSELKOERS 107 %